

WB082 Bijsluiters: handig?!

Opdracht gemaakt door Menno van Calcar, Groene hart lyceum

Introductie

Veel producten hebben een bijsluiter. Wanneer moet dat, wanneer is dat gewenst en waarom willen we dat niet overal bij hebben?

Voorbeeld: Moet de voedingsmiddelenindustrie een bijsluiter leveren bij grapefruitsap? Veel bijsluiters van medicijnen vermelden dat gelijktijdig gebruik met grapefruitsap wordt afgeraden. Dit omdat het de werking van het medicijn kan beïnvloeden. Het is zelfs zo ernstig dat in een enkel geval de combinatie van het medicijn met grapefruitsap dodelijk kan zijn. Grapefruitsap blokkeert de werking van een enzym dat aanwezig is onze lever en darmkanaal, het enzym CYP3A4. Dit enzym zorgt normaalgesproken voor de omzetting en afbraak van allerlei stoffen, waaronder medicijnen. Blokkering van het enzym zorgt voor een sterk verhoogde bloedspiegel van medicijnen. De werking van medicijnen wordt hierdoor ook sterk verhoogt, met kans op dodelijke doses.

Ook cafeïne, het werkzame bestanddeel van koffie waardoor je je wakker en alert voelt, wordt omgezet door CYP3A4. De combinatie van grapefruitsap met cafeïne versterkt dus het effect van koffie. Als je ineens je patroon verandert en 's ochtends in plaats van grapefruitsap overstapt naar het drinken van een glas sinaasappelsap in combinatie met je kopje koffie, kun je je minder actief voelen dan normaal.

Kijk eens op een pak grapefruit sap. Je vindt waarschijnlijk de vermelding "Rijk aan vitamine C". Je zult geen waarschuwing vinden zoals op bijsluiters van medicijnen.

NB: Bij veel planten staat nu dat ze ter decoratie zijn, niet ter consumptie

Leerdoel

De leerlingen bediscussiëren de (on)gewenste uitwerking van overheidsvoorlichting: Waarin mag de overheid zich met ons bemoeien? Wanneer wordt bezorgdheid, betutteling?

Suggesties voor het inzetten van het filmpje

Het filmpje wordt vooraf bekeken.

Activiteiten

1. De leraar leest, na het filmpje, de tekst van een willekeurige bijsluiter voor.
Met de leerlingen probeert de leraar het verschil tussen een gebruiksaanwijzing en een bijsluiter helder te krijgen
De laatste gaat vooral over hoe het product niet te gebruiken en wat mogelijke bijwerkingen zijn.
2. Een klassengesprek over de rol van de overheid in het beschermen van de burgers. Denk aan : aansprekende voorbeelden van de overheid als vooral dienstverlenende instantie die op de knieën gaat. En aansprekende voorbeelden van burgers die fabrikanten en overheid aanklagen op basis van stupide gebruik van producten (aanstekers waarop staat dat het product voor 'extern gebruik' is).

3. *Opdracht 1*

In activiteit 1 hebben de leerlingen de belangrijkste kenmerken van een bijsluiter geformuleerd. De klas wordt in groepjes verdeeld. De groepjes krijgen de opdracht om voor heel gewone voorwerpen of zelfs mensen die er binnen de school te vinden zijn een bijsluiter maken die voldoet aan de door de klas geformuleerde kenmerken. De resultaten worden gezamenlijk besproken.

4. *Groepsopdracht 2*

De groepjes krijgen de opdracht om een bijsluiter bij de school maken. Het resultaat wordt gezamenlijk besproken.

5. *Klasgesprek*

In activiteit 2 hebben de leerlingen gesproken over de rol van de overheid in het beschermen van de burgers. De resultaten van deze discussie worden toegepast op de door de groepjes gemaakt bijsluiters. De leerlingen bediscussiëren de (on)gewenste uitwerking van (overheids)voorlichting: Waarin mag de overheid zich met ons bemoeien? Wanneer wordt bezorgdheid betutteling?

De extreme posities à la Hobbes en de totalitaire staat kan de leraar inbrengen om de zaak op scherp te zetten.